

Evropski varuh
človekovih pravic

Prevod te strani je bil narejen s strojnim prevajanjem [Povezava]. Strojni prevodi lahko vsebujejo napake, ki bi lahko zmanjšale jasnost in natančnost, zato varuhinja človekovih pravic ne prevzema odgovornosti za kakršna koli odstopanja. Za najzanesljivejše informacije in pravno varnost glejte zgornjo povezavo z izvirno različico v jeziku angleščina. Za več informacij si oglejte našo [jezikovno in prevajalsko politiko](#) [Povezava].

Odločba v zadevi OI/3/2021/KR o načinu, na katerega je Evropska obrambna agencija obravnavala prijavi svojega nekdanjega izvršnega direktorja na vodilna položaja pri družbi Airbus

Odločba

Primer OI/3/2021/KR - Preiskava uvedena dne 22/02/2021 - Priporočilo o 01/02/2022 - Odločba z dne 28/01/2022 - Zadevna institucija ali organ Evropska obrambna agencija (Institucija sprejela osnutek priporočila) |

Zadeva se je nanašala na odločitev Evropske obrambne agencije (EDA), da pod določenimi pogoji odobri dve nameravani zaposlitvi svojega nekdanjega izvršnega direktorja, in sicer kot vodje javnih zadev pri Airbus Španija ter kot strateškega svetovalca v Airbusovem oddelku za obrambo in vesolje.

Varuhinja človekovih pravic je ugotovila dva primera nepravilnosti ter podala dve priporočili in en predlog, da bi se v prihodnosti izognili podobnim težavam.

Prvič, varuhinja človekovih pravic je priporočila, naj Evropska obrambna agencija v prihodnosti svojim višjim uslužbencem po prenehanju njihovega mandata prepove zasedbo položajev, pri katerih gre za očitno nasprotje z legitimnimi interesi Evropske obrambne agencije.

Drugič, varuhinja človekovih pravic je priporočila, naj Evropska obrambna agencija določi merila za prepoved takih premikov in tako zagotovi zadostno jasnost višjim uslužbencem na tem področju. Kandidati za višja delovna mesta pri Evropski obrambni agenciji bi morali biti o teh merilih obveščeni.

Poleg tega je varuhinja človekovih pravic predlagala, da bi morala Evropska obrambna agencija zagotoviti poseben obrazec za tiste, ki zaprosijo za izdajo dovoljenja za nameravane zaposlitve, sestavljen tako, da (nekdanji) člani osebja zagotovijo ustrezne informacije, na podlagi katerih lahko Evropska obrambna agencija že na začetku opravi smiselno oceno.

Evropska obrambna agencija je v bistvu pristala v izvedbo priporočil glede morebitne prepovedi uslužbencem, da zasedejo nekatere položaje, in glede zagotovitve smernic svojemu osebju o tem, kako bo uporabljala ta ukrep. Navedla je, da je že začela sprejemati ukrepe za izvedbo priporočil. Hkrati pa je izrazila nekatere pomisleke glede ugotovitev varuhinje človekovih pravic, ki jih je ta obravnavala v tej odločbi.

Varuhinja človekovih pravic je pozvala Evropsko obrambno agencijo, naj jo obvešča o vseh prihodnjih ukrepih, ki jih bo sprejela v zvezi z njenimi priporočili, zlasti v zvezi z merili Evropske obrambne agencije za prepoved nameravanih zaposlitev, ki povzročajo očitno nasprotje interesov.

Ozadje pritožbe

1. Varuhinja človekovih pravic je februarja 2021 na lastno pobudo začela preiskavo v zvezi z odločitvijo Evropskega obrambnega organa (EDA), da bi svojemu nekdanjemu izvršnemu direktorju omogočila, da prevzame dve višji delovni mesti pri letalskem in vesoljskem podjetju Airbus.

2. Varuh človekovih pravic je opravil preiskavo [1], ki je vključevala pregled ustreznih dokumentov EDA.

3. Varuhinja človekovih pravic je med preiskavo ugotovila, da Evropska obrambna agencija ni ocenila tveganj, povezanih z zahtevami nekdanjega izvršnega direktorja, s potrebno temeljitostjo, ki bi jo bilo od nje mogoče razumno pričakovati.

4. Konkretno je varuhinja človekovih pravic odkrila dva primera nepravilnosti. Prvič, Evropska obrambna agencija ni uvedla dovolj učinkovitih omejitev za ublažitev tveganj dejanskih in zaznanih navzkrižij interesov, ki jih je ugotovila EDA. [2] Drugič, delovno mesto strateškega svetovalca za Airbus obrambo in vesolje bi moralo biti prepovedano zaradi svoje narave in tveganja, ki ga predstavlja v smislu navzkrižja z legitimnim interesom EDA.

Priporočila in predlogi varuha človekovih pravic za izboljšave

5. Varuhinja človekovih pravic je julija 2021 podala dve priporočili, da se v prihodnosti ne bi pojavila podobna vprašanja, kot so bila odkrita v tej preiskavi [3], v katerih je navedla, da bi morala Evropska obrambna agencija:

(I) Po potrebi v prihodnosti svojim višjim uslužbencem prepove, da bi po izteku mandata zasedali določene položaje. Vsaka taka prepoved bi morala biti časovno omejena, na primer za dve leti, in

(II) Za pojasnitev svojega višjega osebja določi merila o tem, kdaj bo prepovedala take premike. Kandidate za višja delovna mesta EDA bi bilo treba ob prijavi obvestiti o merilih.

6. Poleg tega je varuh človekovih pravic predlagal tudi izboljšave, in sicer: „*Evropska obrambna agencija bi morala zagotoviti, da je poseben obrazec za tiste, ki zaprosijo za dovoljenje za predvidena delovna mesta, pripravljen tako, da (nekdanji) uslužbenci zagotovijo ustrezne informacije, ki EDA omogočajo, da že od vsega začetka opravi smiselno oceno.*“

7. Evropska obrambna agencija je oktobra 2021 varuhinji človekovih pravic poslala odgovor. Evropska obrambna agencija je sprejela priporočila varuha človekovih pravic in sprejela ukrepe za njihovo izvajanje [4] .

8. V zvezi s prvim priporočilom varuha človekovih pravic je Evropska obrambna agencija navedla, da pri ocenjevanju zahtev uslužbencev za začetek pozaposlitvenih dejavnosti po prenehanju zaposlitve vedno upošteva vse možnosti, ki jih ima na voljo v skladu s kadrovskimi predpisi EDA. To je storil tudi v tem primeru, je dejal.

9. Evropska obrambna agencija je na podlagi drugega priporočila varuhinje človekovih pravic izvedla vsebinski pregled svojih notranjih pravil, smernic in predlog. V zvezi s tem je Evropska obrambna agencija dejala, da razmišlja o:

- Smernice o omejitvah po zaposlitvi, ki se bodo začele izvajati takoj, ko jih bo odobrilo vodstvo EDA.
- Posodobljeno obvestilo o prostem delovnem mestu, ki vključuje jezik o morebitnih omejitvah in/ali prepovedih po zaposlitvi. Poudarja na primer zahteve osebja, da pravočasno in pred začetkom novega delovnega mesta zaprosi za predhodno odobritev Agencije, in da se ta odobritev lahko zavrne ali izda pod določenimi pogoji. Poleg tega določa obdobje prepovedi lobiranja za delovna mesta višjega osebja po prenehanju delovnega razmerja v Agenciji.
- Morebitni novi notranji postopki, ki omejujejo dostop do zaupnih informacij za uslužbence, ki še vedno delajo, ko EDA obvestijo o nameravanem novem delovnem mestu. Vendar je EDA dejala, da je to odvisno od praktične izvedljivosti. Evropska obrambna agencija je dejala, da o tem razmišlja z glavnim uradnikom za informacijsko varnost in osebjem IT.
- Možnost imenovanja uradnika EDA za etiko. Vendar so za to potrebna dodatna sredstva, ki jih Evropska obrambna agencija trenutno nima.

10. Evropska obrambna agencija se je strinjala s predlogom varuha človekovih pravic za izboljšanje in spremenila obrazec za (nekdanji) uslužbenec, da zaprosijo za dovoljenje za predvideno zaposlitev.

11. Evropska obrambna agencija se ni strinjala z ugotovitvijo varuha človekovih pravic, da tveganj, povezanih z zahtevami nekdanjega izvršnega direktorja, ni ocenila s potrebno temeljitostjo, ki bi jo lahko razumno pričakovali od javnega organa. Evropska obrambna agencija je tako izjavila, da se ne strinja v celoti z ugotovitvami varuhinje človekovih pravic o nepravilnostih.

12. Medtem ko je Evropska obrambna agencija priznala ugotovitve, ki jih je podala varuhinja

človekovih pravic, in sklepe, ki jih je sprejela v svoji preiskavi, je dejala, da bi bila dobrodošla bolj utemeljena in konkretna utemeljitev v zvezi z opredelitvijo praga za uvedbo začasne prepovedi zaposlitve v prihodnosti.

13. Evropska obrambna agencija je tudi dejala, da bo pozdravila praktične nasvete o (i) tem, kaj bi učinkovit sistem spremljanja in izvrševanja konkretno pomenil, ob upoštevanju virov EDA in na primer dejstva, da Evropska obrambna agencija ne more naložiti sankcije za zmanjšanje pokojninskih pravic, in (ii) kako bi lahko prepoved lobiranja vključevala tudi osebe drugih institucij EU, kot je predlagala varuhinja človekovih pravic v svojem priporočilu (glej opombo 2), ki so ločeni pravni subjekti.

Ocena varuha človekovih pravic po priporočilu

14. Varuhinja človekovih pravic pozdravlja nadaljnje ukrepanje EDA na podlagi njenih priporočil. Ker v času odgovora EDA niso bili vsi napovedani ukrepi zaključeni, jo varuhinja poziva, naj jo obvesti o vseh prihodnjih ukrepih, ki jih bo sprejela v zvezi z njenimi priporočili, zlasti v zvezi s smernicami EDA o omejitvah po zaposlitvi.

15. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da Evropska obrambna agencija kljub konstruktivnemu ukrepanju na podlagi njenih priporočil dvomi o njenih ugotovitvah o nepravilnostih in nekaterih argumentih, na katerih temelji njeno priporočilo.

16. Prva ugotovitev nepravilnosti je temeljila na podrobni oceni omejitev, ki jih je uvedla EDA. Na podlagi te ocene je varuh človekovih pravic menil, da nekatere omejitve ne zadostujejo za zmanjšanje tveganja, da bi nekdanji izvršni direktor sodeloval pri neposrednem ali posrednem lobiranju in zagovarjanju pred osebjem EDA in osebjem drugih institucij EU v zvezi z zadevami, ki jih je obravnaval v zadnjih treh letih službovanja. Varuhinja človekovih pravic je podvomila tudi v zmožnost EDA, da spremlja in uveljavlja nekatere omejitve, ki jih je uporabila.

17. Druga ugotovitev nepravilnosti, in sicer da so bila nezadostno zmanjšana tveganja še posebej problematična za vlogo strateškega svetovalca Airbusa za obrambo in vesolje, je temeljila na opisu tega delovnega mesta, ki je vključevalo „prispevek *izkušenj k analizi in opredelitvi smernic za ukrepanje za strategijo [...] po vsem svetu, pa tudi v zvezi z Natom, EU ali posameznimi državami v Evropi ali zunaj nje*“.

18. Varuhinja človekovih pravic vztraja pri svojem mnenju, da je Evropska obrambna agencija storila nepravilnost, ker ni uvedla dovolj učinkovitih omejitev za ublažitev tveganj dejanskih in zaznanih navzkrižij interesov ter ni prepovedala zaposlitve strateškega svetovalca za Airbus obrambo in vesolje.

V zvezi s pragom za prepoved nameravanega delovnega mesta

19. Evropska obrambna agencija je menila, da priporočilo varuha človekovih pravic ni „bolj

utemeljeno in specifično obrazložilo v zvezi z opredelitvijo praga“ za (začasno) prepoved tega dela. Varuhinja človekovih pravic sicer trdi, da je bilo njeno priporočilo dovolj obrazloženo, vendar bo to priložnost izkoristila za naslednje razmisleke.

20. Člen 18 Kadrovskih predpisov EDA določa, da če se delovno mesto nanaša na zadeve, ki jih je opravil (nekdanji) uradnik, ki je zaprosil za dovoljenje, in obstaja tveganje navzkrižja interesov, ima EDA široko diskrecijsko pravico, da se odloči, da to delovno mesto prepove ali odobri ob upoštevanju morebitnih omejitev, za katere meni, da so primerne.

21. Sodišča EU so zagotovila koristne elemente v zvezi z oceno navzkrižja interesov, ki bi jo moral izvesti organ za imenovanja na podlagi člena 16 kadrovskih predpisov EU [5] (člen 18 Kadrovskih predpisov Evropske obrambne agencije je podoben). Sodišče Unije je razsodilo, da je pristojnost organa za imenovanja, da (nekdanjim) uradnikom prepreči opravljanje pozaposlitvene dejavnosti v dveh letih po tem, ko je prenehal opravljati to dejavnost, ne glede na to, ali je bila plačana ali ne, odvisna od dveh ločenih pogojev: (I) da je predlagana dejavnost kakor *koli* povezana z dejavnostjo uradnika v zadnjih treh letih službovanja in (ii) da bi lahko predlagana dejavnost povzročila navzkrižje z legitimnimi interesi institucije [6]. Sodišča EU so pojasnila, da zadostuje, da se *za predvideno dejavnost lahko šteje*, da povzroča (tveganje) navzkrižja interesov. [7] Sodišča EU priznavajo, da imajo institucije v zvezi s tem široko diskrecijsko pravico.

22. Po mnenju varuhinje človekovih pravic je ohranjanje zaupanja javnosti v EDA pomemben interes EDA in posledično tudi EU. Evropska obrambna agencija bi morala zagotoviti, da se ta legitimni interes med drugim zaščiti, kadar upošteva predvidena delovna mesta nekdanjih uslužbencev.

23. Ko nekdanji uslužbenci EDA obvestijo o svoji nameri, da bodo začeli novo delovno mesto, bi morala Evropska obrambna agencija opraviti oceno tveganja za to novo delovno mesto v okviru nalog in odgovornosti nekdanjega uslužbenca, ko je v službi EDA. Ta ocena bi morala upoštevati tveganja:

(I) v navzkrižju z legitimnimi interesi EU;

(II) da se lahko informacije, ki niso javne, razkrijejo ali zlorabijo; in

(III) da lahko nekdanji uslužbenci poskušajo vplivati na nekdanje sodelavce.

V primeru nekdanjih višjih uslužbencev so lahko taka tveganja še posebej velika, kot je bilo v tej preiskavi, ki se je nanašala na najvišjega uslužbenca EDA.

24. Varuhinja človekovih pravic priznava, da bi bilo treba vsako prošnjo za odobritev pozaposlitvene dejavnosti oceniti glede na njene dosežke, med drugim ob upoštevanju temeljne pravice posameznika do dela. Vse omejitve pravic nekdanjega osebja EU do dela v zasebnem sektorju morajo biti potrebne za doseganje legitimnega javnega interesa in sorazmerne [8].

25. Varuh človekovih pravic meni, da bi morala Evropska obrambna agencija uporabiti diskrecijsko pravico, da (začasno) prepove nameravano delovno mesto v javnem interesu, kadar je predvideno delovno mesto nekdanjega višjega uslužbenca povezano z zadevami, ki so bile opravljene v zadnjih treh letih delovne dobe te osebe in ki bi lahko povzročile navzkrižje z legitimnimi interesi EDA, in kadar dovoljenja za tako dejavnost ni mogoče pogojevati s pogoji, ki **ustrezno** zmanjšujejo tveganja ter jih je mogoče **verodostojno** spremljati in izvrševati.

Najprimernejši ukrep za spremljanje in izvrševanje odločbe

26. Kadar se zahtevani pogoji nanašajo na dejavnosti, s katerimi je lahko seznanjena Evropska obrambna agencija, bodisi zato, ker se izvajajo v javnosti ali v *razmerju do* EDA, se varuh človekovih pravic strinja z EDA, da je pomembno, da se zadevne uslužbenke obvesti o pogojih, ki veljajo za nekdanje uslužbenke.

27. Poleg tega varuh človekovih pravic meni, da bi lahko zunanji nadzor drugih institucij, javnosti in tretjih strani, kot so novičarski mediji in organizacije civilne družbe, pomagal Evropski obrambni agenciji pri njenih prizadevanjih. Da bi omogočili ta zunanji nadzor, varuh človekovih pravic predlaga, naj Evropska obrambna agencija pravočasno da na voljo informacije o poklicnih dejavnostih visokih uradnikov po prenehanju dela.

Tveganje lobiranja

28. V zvezi s tveganjem lobiranja nekdanjega izvršnega direktorja v zvezi z drugimi institucijami EU varuh človekovih pravic meni, da bi lahko Evropska obrambna agencija svojo odločitev preprosto poslala Komisiji in Svetu. Lahko bi jih na primer obvestila o omejitvah, za katere meni, da so potrebne glede na tveganja, ki jih je ugotovila, in jih pozvala, naj sprejmejo vse ukrepe, ki se jim zdijo primerni. S tem bi se pokazalo, da se je Evropska obrambna agencija zavedala, da to vprašanje ni zgolj notranje vprašanje, ki bi imelo posledice le za EDA.

Zaključek

Varuh človekovih pravic na podlagi preiskave zaključi ta primer z naslednjo ugotovitvijo:

Evropska obrambna agencija je sprejela priporočila varuha človekovih pravic .

Varuhinja človekovih pravic poziva Evropsko obrambno agencijo, naj ji posreduje svoje smernice o omejitvah po zaposlitvi, ko jih bo odobrilo vodstvo EDA.

Evropska obrambna agencija bo obveščena o tej odločitvi .

Emily O'Reilly evropska varuhinja človekovih pravic

Strasbourg, 28. januar 2022

[1] Glej uvodno pismo varuha človekovih pravic s podrobnimi vprašanji:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/138504> [Povezava].

[2] Omejitve EDA so vključevale, da nekdanji izvršni direktor prvih dvanajst mesecev po prenehanju mandata ni mogel imeti stikov z osebjem EDA za namene lobiranja ali zagovarjanja zadev, za katere je bil odgovoren kot izvršni direktor. Varuhinja človekovih pravic je izrazila pomisleke glede trajanja te omejitve, ki je bila precej krajša od drugih omejitev, katerih namen je bil preprečiti sodelovanje nekdanjega izvršnega direktorja pri lobiranju. Varuh človekovih pravic je podvomil tudi o obsegu te omejitve, ki je vključevala samo osebje EDA. To je zato, ker je nekdanji izvršni direktor v zadnjih treh letih službovanja obravnaval zadeve, ki so zadevale druge institucije EU. Po mnenju varuha človekovih pravic bi morala Evropska obrambna agencija to upoštevati tako, da bi določila, da se ta omejitev uporablja tudi za uslužbence drugih institucij, ki se ukvarjajo z zadevami, ki jih je obravnaval nekdanji izvršni direktor.

[3] Glej priporočilo varuha človekovih pravic:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/144268> [Povezava].

[4] Glej obrazloženo mnenje EDA:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/148334>

[5] Uredba št. 31 (EGS), 11 (ESAE) o določitvi Kadrovskih predpisov za uradnike in Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske gospodarske skupnosti in Evropske skupnosti za atomsko energijo, glej:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20140501>

[Povezava].

[6] Glej sodbo Sodišča za uslužbence EU z dne 15. oktobra 2014 v zadevi F 86/13, Van de Water proti Parlamentu, točke 46, 48 in 51. Na voljo na:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=158611&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&d>

[Povezava].

[7] Glej točko 51:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionId=6C1D5AEB52907DAE330A0EFB649D561?text=&>

[Povezava].

[8] Glej člen 15 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.